

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI SURXONDARYO VILOYATIDA INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH

Hasanov Dilmurod

Termiz davlat universiteti iqtisodiyot yo'nalishi talabasi

Jo'rayeva Lola

Termiz davlat universiteti o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Surxondaryo viloyatida kichik biznes subyektlarini innovatsion iqtisodiyot talablari asosida rivojlantirishning iqtisodiy holati, tashkiliy-huquqiy asoslari va samaradorlik ko'rsatkichlari tahlil qilingan. Mavjud muammolar – innovatsion infratuzilmaning yetarli darajada shakllanmaganligi, moliyalashtirish mexanizmlarining sustligi, ilm-fan va amaliyot integratsiyasining pastligi – aniqlanib, ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar berilgan. Tadqiqot natijalari kichik biznesda raqamlashtirish, startup ekotizimini rivojlantirish va ta'lim muassasalari bilan korxonalar hamkorligini kuchaytirish orqali hudud iqtisodiy o'sishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkinligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: kichik biznes, innovatsion iqtisodiyot, startup, raqamlashtirish, Surxondaryo.

ANNOTATION. This article analyzes the development trends of small business entities in Surxondaryo region under the conditions of an innovative economy. The research identifies existing issues such as insufficient innovation infrastructure, weak financing mechanisms, and limited integration between science and local production sectors. The study proposes measures to enhance competitiveness through digitalization, startup ecosystem development, and strengthening cooperation between enterprises and educational institutions. The results show that innovation-driven development in small business can significantly increase regional economic growth.

Keywords: small business, innovation economy, startup, digitalization, Surkhandarya.

АННОТАЦИЯ.

В данной статье исследуются тенденции развития субъектов малого бизнеса Сурхандарьинской области в условиях инновационной экономики. Определены основные проблемы: недостаточное развитие инновационной инфраструктуры, слабые механизмы финансирования и низкий уровень интеграции науки и производства. Предложены меры по повышению конкурентоспособности посредством цифровизации, формирования экосистемы стартапов и укрепления сотрудничества предприятий с образовательными учреждениями. Результаты показывают, что инновационно-ориентированное развитие малого бизнеса способствует росту региональной экономики.

Ключевые слова: малый бизнес, инновационная экономика, стартап, цифровизация, Сурхандарья

Kirish

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik O‘zbekiston iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida muhim o‘rin tutadi. Surxondaryo viloyati respublika hududlari ichida mehnat resurslariga boy, iqlim sharoiti qulay, eksportga yo‘naltirilgan mahsulotlar yetishtirish salohiyati yuqori bo‘lgan hududlardan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda hududda kichik biznes faoliyatini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha qator davlat dasturlari qabul qilindi. Ammo raqobatbardoshlikni oshirish, global bozor talablariga moslashish va mahsulotning qo‘shilgan qiymatini oshirish innovatsion yondashuvlarni talab qiladi. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznes faqat ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish jarayonini davom ettirish bilan cheklanmaydi, balki yangi texnologiyalarni joriy etish, raqamli boshqaruv tizimlaridan foydalanish, marketing strategiyalarini diversifikatsiya qilish va startup tashabbuslarini amaliy qo‘llab-quvvatlashni ham o‘z ichiga oladi. Surxondaryoda ayniqsa qishloq xo‘jaligi, to‘qimachilik, oziq-ovqat sanoati va turizm kabi tarmoqlarda innovatsiyalarni keng qo‘llash iqtisodiy samaradorlikni oshirish imkonini beradi.

Metodologiya

Tadqiqotda quyidagi ilmiy-uslubiy yondashuvlardan foydalanildi:

Metod	Mazmuni	Qo'llanish maqsadi
Tahliliy metod	Statistika va qonunchilikni o'rganish	Hududdagi real iqtisodiy jarayonlarni baholash
Taqqoslash metodi	Viloyatlar o'rtasida solishtirma tahlil	Surxondaryoning ustun va zaif tomonlarini aniqlash
Ekspert so'rovi	Tadbirkorlar va mutaxassislar fikrlari	Muammolarni amaliy jihatdan ochib berish
SWOT-tahlil	Kuchli va zaif tomonlar, imkoniyatlar va xavflarni aniqlash	Innovatsion rivojlanish strategiyasini shakllantirish

Tadqiqot manbalari sifatida Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlari, amaldagi kodeks va qonunlar, xalqaro iqtisodiy tahlillar hamda ilmiy maqolalar asos qilib olindi.

Natijalar

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, Surxondaryo viloyatida kichik biznes soni yil sayin ortib bormoqda, ammo ularning aksariyati past qo'shilgan qiymatga ega bo'lgan xizmat ko'rsatish sohasida faoliyat yuritmoqda. Quyidagi omillar innovatsion rivojlanishga to'sqinlik qilmoqda:

- Innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqish va joriy etish markazlarining yetishmasligi;

- Kichik biznes startaplarning investitsiya mablag'iga cheklangan kirish imkoniyati;

- Ta'lim muassasalari va ishlab chiqarish korxonalarini hamkorligining sustligi;

- Raqamli boshqaruv ko'nikmalari yetarli darajada shakllanmaganligi.

Biroq, tahlil Surxondaryoda qator ****imkoniyatlar**** mavjudligini ham ko'rsatdi:

- Termiz shahrida texnopark faoliyatini kengaytirish imkoniyati;

- Qishloq xo'jaligi klasterlarida innovatsion irrigatsiya va logistika texnologiyalarini joriy etish;

- Turizm sektorida ekologik va etnografik yo‘nalishlarni rivojlantirish;
- Yosh tadbirkorlar uchun startap grant dasturlarini kengaytirish.

Jadval: Innovatsion texnologiyalarni joriy etish va kichik biznes rivojlanishiga ta’siri

Omil	Innovatsion texnologiyalarni joriy etish	Kichik biznes rivojlanishiga ta’siri	Tavsiyalar
Yangi texnologiyalar	Raionlashtirish va ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish	Iqtisodiy samaradorlik oshadi	Texnologiyalarni keng joriy etish
Startaplar	Yangi ish o‘rinlari va bozorlarni zabt etish	Raqobatbardoshlik oshadi	Startaplarni qo‘llab-quvvatlash
Raqamli marketing	Onlayn sotuvlar orqali global bozorga chiqish	Savdo hajmi ortadi	Raqamli marketingni rivojlantirish

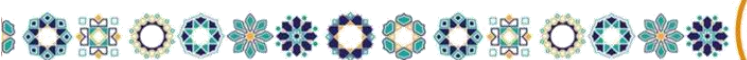
Muhokama

Tadqiqotda olingan natijalarga ko‘ra, innovatsion iqtisodiyotga o‘tish kichik biznesni rivojlantirish uchun salmoqli imkoniyatlarni yaratadi. Surxondaryoda kichik biznes subyektlari innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqarish jarayoniga kengroq joriy etishlari kerak. Shuningdek, raqamli marketing, onlayn sotuvlar va yangi ish o‘rinlari yaratishga qaratilgan startaplarni qo‘llab-quvvatlash zarur. Innovatsion yondashuvlar, shuningdek, ekologik va ijtimoiy barqarorlikka hissa qo‘shish imkonini beradi. Yangi texnologiyalarni joriy etish biznes jarayonlarini yengillashtiradi, eksportni oshirish va yangi bozorlarni zabt etish imkonini yaratadi.

Xulosa

Surxondaryo viloyatida kichik biznes subyektlarini innovatsion iqtisodiyot sharoitida rivojlantirish iqtisodiy o‘shishning muhim omillaridan biridir. Innovatsion

infratuzilmani shakllantirish, raqamlashtirish jarayonini jadallashtirish, mahalliy startap ekotizimini rivojlantirish, ta'lim va soha korxonalari hamkorligini kuchaytirish hududning raqobatbardoshligini oshiradi. Davlat tomonidan soliq yengilliklari, grantlar, subsidiyalar va o'quv dasturlari bilan qo'llab-quvvatlash bu jarayonda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash strategiyasi to'g'risida" PF-60-son Farmoni. – Toshkent, 2022.
2. Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari. – <https://stat.uz>
3. Porter M. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. – New York, 2018.
4. Xolmatov A. Innovatsion iqtisodiyot va biznes. – Toshkent: "Fan", 2021.
5. OECD. Small Business Innovation Policy Report. – Paris, 2020.
6. Suvonov Sardor Komilovich, & Jo'rayeva Lola. (2025). INNOVATION IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH OMILLARI. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 3(10), 127–132.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17488662>
<https://universalpublishings.com/index.php/tsru/article/view/14051>

